

PERŽVALGA.

Lenkų „Liga Narodowa“, kuri turi savo šaką ir Lietuvoje, išleido į lietuvius atsišaukimą, kuriame apsidžiaugia lietuvių iškovota spauda ir bando patraukti lietuvius prie vieno tautiško ryšio, idant lengviau būtų „kovoti prieš rytų kultūrą“, t. y. prieš maskolius. — Gana lietuviams žaisti į nereikalingas sandoras prieš pramaunytus priešus. Musų priešū yra ne maskoliai, bet valdžia ir piniguočių činovnikija — ar ji paeitų nuo maskolių, lenkų ar lietuvių. Maskoliai yra mums tokie pat broliai kaip lietuviai, lenkai ir k.

— „Varpo“ 11 nr. p. m. tilpo „Žiburėlio“ dr-stės apy skaitos, iš kurių matome, jog per paskutinius 10-tį mėnesių dr-stės išdan įplaukimai lyginosi 890,33 rub., o išleista per metus 693,71 rub., iš kurių išmokėta 1 stipendija 300 rub. ir apie 4 pašalpas suteikta. Iš viso yra dr-stės sąnarių 28. Ateinantiems metams izde pasilieka 196r. 62k.

— Prasidėjus Maskolijoje judėjimui ir pasipylus kraujui Peterburge, Rygoj ir Varšavoje, prievolė musų, amerikiečių-lietuvių, išreikšti simpatijas kritusioms aukoms iš rankų caro žudikų. Musų tautiškių ir kitų organizacijų komitetams (S.L.L., S.L.A., T.M.D.) priderėtų surašyti tam tikras rezolucijas ir pasiūsti ją į Press Association, iš kur pasklisčių zinia po visos Amerikos laikraščius, kad ir lietuviai yra solidariškais su amerikonais ir kitomis tautomis, išreiškusiomis po skerdynių caro valdžiai panieką. Šip jau smulkesnės dr-stės ir kuopelės darbininkų, turi šaukti susirinkimus ir surašyti protestus prieš kraugerinę valdžią, skerdžiančią nekaltus žmones, ir tą paduoti į savo vietinius angliškus laikraščius. Iškarpas iš tų, reikėtų prisiūsti į redakcijas lietu-

viškų laikraščių, kur būtų re-korduojama musų vienuolių gražūs darbai. Ir tas reikia atlikti skubiai.

— Maskolija užima žemės plotą 8,660,395 ketvirtainės mylias arba 1/3 viso žemės skritulio. Gyventojų yra skaitoma nuo 129,004,514. Susideda viešpatystė iš tikrosios Maskolijos, Baltarusijos, Mažrusijos (Ukrainos), Lenkijos, Lietuvos, Latvijos, Suomijos, Kaukazo, Transkaukazo, Tyru, Turkestano, Uzkaspijaus, Kaspijaus, Siberijos, Azijinės Rusijos, Amuro, Bucharo, Chyvos, Sachalino ir tt. ir tt. Pagal tikybų dalinasi į: stačiatikius — 75,000,000 dušių; žydus — 3,000,000; katalikus — 8,000,000; protestonus — 2,950,000; mahometonus — 2,600,000. Pagal tautų: — rusai, suomiai, kalmukai, slavai, lenkai, lietuviai, latviai, valachai, serbai, totoriai, germanai, žuvėdai, danai, graikai, žydai, Didžiausi miestai: Peterburgas, 1,534,000 gyv.; Moskva, 1,173,427; Varšava, 638,209; Odesa, 405,041; Lodze, 315,209; Ryga, 256,197; Kijeva, 277,432; Charkova, 174,846; Vilnius, 154,532; Saratovas, 138,109. — Visuose šituose miestuose dabar įsikūrė revoliucija.

— „Katalikas“ ir „Lietuva“ patalpino Chicagos busimo lietuvių ligonbučio pareikslą. Ligonbutis perstato didelį sparnuotą namą, su trimis kryžiais, ant kiekvieno sparno po vieną. Viršui namo mirga ilgas, riebioms raidėms parašas: „Lietuvninku susirišimas visos Amerikos“. Apačioj paveikslote telpa atsišaukimas prie lietuvių, kviečiantis prisidėti prie tos „tavorėstės“. — Ner ką ir sakyti, kad toks ligonbutis tolimiems lietuviams yra visai nereikalingas. Bet dar jo šian dien pėra. Daug tukstančių dolerių reikės, kol jis atsistos. Gydimui kuno žmonės rupinasi, bet kodėl nesirupina apie

gydymą proto, t. y. apie statymą mokyklių?

— Pranešame vienuoliams, jog mes ateinantį numerį „Vienybės Liet.“ norime pašvesti peržvalgai ir agitacijai gemančios revoliucijos Maskolijoje. Tą num. mes pasiuntinėsimė ryšuliais toms ypatoms, kurios atsišauks į „V. L.“ redakciją, norinčioms padalinti lietuvių sueigose, saliuuose ir visur, kur tik galima, idant nors tuomi trupučiu prisidėti prie budinimo visuomeniškos simpatijos revoliucionieriams, o ne apykantos prieš barbarišką caro knutą.

Isz Lietuvos.

Judėjimas Maskolijos žemutinių sluogsnų, lenkų keršini-mai revoliucija, o teipgi mobilizacija (—ėmimas į karę), iššaukė ir Lietuvoje tulą krutumą, kurs juo tolyn, tuo smarkyn pradeda apsireikšti didesniuose musų mielos tėvynės centruose. Vilniuj, Kaune, Šiauliuose, Baltastogėj ir k., grumzdžia straikai, klujoja nepasikakinimai dabartiniu dalykų surėdymu ir valdžia. Iš didesnių miestų, kur yra daug patogiau suorganizuoti pabrikių ir amatinyčių darbininkus retkarčiais dvelkteli vejalis priešvaldinės agitacijos ir į miestelius, sodžius, kaimus ir vienkiemius. Tai čia randaš iš tarpo pačių gyventojų kokie apskrups vyrukai, kurie pargabena darbininkiškių raštų ir jais apseja savo apygardas, tai jau užklysta koks pasišventęs agitacijai socialdemokratas ir palieka savo pėdsakas tai žodžiu tai raštais. Kaip paprastai, sėkla ta randa visokią dirvą. Vienur tuos raštus degina, neša kunigams pasirodyti, kurie pasiskubina juos ir jų platintojus iškeikti. Kitur skaito ir duoda kitiems skaityti. Vieni skaito ir sanprotauja, kad socijališki raštai

žmonėms vargdieniams labai tinka; kiti budami dvasiškam apjakime, piktinasi iš tų raštų „bedieviškumo“, prisipazįsta kunigams skaitymą jų kaipo nuodėmę, ir dažnai net tampa judešiais — išdavinėja skaitančius kunigams ir policijai (kas vienas ir tas pats). Vienok trumpai sakant, lietuvių ekonomiškas ir politikiškas susipratimas tebėra dar kudi-kystės išsivystime. Tą paliudija liudna tyła dabartiniam laike, laike kada imant į karę Lenkijoje ir Maskolijoje beveik žėdnas miestas pergyveno savo namines revoliucijas: buriais atsiskakė eiti į karę, suimti ėjo imtynių su kareiviais, daužė valdzios biurus, monopolius, vagzalus ir tt. Lietuvoje — gili ramybė! Rods laikraščiai rašo (žr. „Darb Balsas“ n. 7), kad „zapasniejie“ daužė monopolius Dina-burke, Ezerėnuose, Rokiškyje ir k. (Kauno gub.), bet tokie išsišokimai sujudintų kaimiečių labai menką turi svarbą; jie nieko gero nereiškia: pasakysiu, net, kad toks apsireiškimas reikia skaityt už negeistina ir vodingą. Jis parodo, kad žmonės tebeturi jausmus necivilizuotų gaivalų — daužyti sienas, kada reikia išvyti iš tų sienų nevidonus. Lyginai kaip vaikas nusimušęs koją griaužia su įnirtimu akmenį. Politiška sąmonė pas lietuvius beveik dar miega. Stoka apšvietimo, supratimo savo reikalų, šaukia nenumaldomu balsu. Kas minią apšvies? Kas nukreips tą bangą, kilusios nepykantos laike mobilizacijos, į reikalingą taką? Kas sunaudos lietuvių revoliucijinę dvasią — jau vietomis ir savaimė užgimusią — tinkamai linkmei?

Pasakiau, jog lietuviai pradeda „savaimė“ susiprasti. Idant neužsitraukti pylos nuo L.S.D.P. bei „Draugo“ organizacijos, — kuriedvi paskutiniaisiais metais, ypač pirmoja, la-

bai gražiai pasidarbavo su atsišaukimais — paaiškinkiu, kas mane privertė tą išsistarti. Nesenei man teko susidurti su dviems pabėgėliais iš Lietuvos — jau prasidėjus mobilizacijai (iš Ezerėnų pav., Kauno gub.). Jie pasakojo, kad nė jų parapijoj nė aplinkinėse per paskutinius metus jie nematė nė vieno atsišaukimo, nė gavo darbininkišku raštų. Parapijose: Kamajų, Panemunėlio, Skapiškio, Juzintų, Panemunio, Onyškio ir k. žmonės visai tų raštų neskaito. O vienok tarėsi, pradėjus imtį karą, nesiduoti. Žinoma, nėsant kitokios jiems dvasiškos paramos, iš jų tarybų nieko gero neišėjo. Jeigu kurie ir geibėjosi, tai tik pabėgimu už rubežiaus arba Kuržemėn; jokio pasipriešinimo neparodė. Net nebando slapstytis kitur, po pavietus neužžymėtus mobilizacijai: „kur tu pasislėpsi nuo valdžios?“ — jie kalbėjo. Ir tas teisybė, imantį atydą dabartinę sistemą pašportų Maskolijoje. Priešingai, gal būtų visoko atsitikė, jeigu būtų būvę tose apygardose užsėta grūdeliai sociališkos propagandos. Bet jos nėra!... Žmonės patįs pradeda patyloms šnabzdėti apie nepasidavimą valdžios tarnams, o jiems vadovų nėra... Uztai nabagai piktumą išpila ant žydėlių (Rokyškij): juos muša, vagia krautuves ir kitokias biau rybes daro. Valdžia dziaugias ir trina rankas...

Teisybė, kad L.S.D.P. yra dar nesustiprėjusi, kad galėtų užsėti socializmo propagandą alei viename Lietuvos kampe lyj. Jos neišsigalėjimo anap tol negalima peikti. Priešingai, skaitant „Darb. Balse“ pranešimus iš provincijų dar net ima dziaugsmas, kad jau vis daugyn ir daugyn ta partija įgauna savo veikmės pamatų ir atlieka tai vieną tai kitą gerą darbėlį. Bet ar galima pagirti skaldymąsi parti-

jos į dalis, kurimą naujų centrų, kalimą per uolas naujų kelių prie to paties siekio? Kodėl greta L. S. D. P. ir po tuom patim vėluku, dygsta naujos organizacijos, pavyzdin, „Draugo“ organizacija? Kiekvienas, sveikai mislyjantis, pripažįs, kad tokie dalykai yra netik negeistini, bet dar blėdingi. Lošimai į kryžius, nusiziurėjus į rusų soc.-dem. partiją, pas mus labai juokingi ir vaikiški. Jie turi but ne'pkenčiami... Šiandien, kada rusčios dedasi Maskolijoje apyvartos; kada ryt-po-ryt Lietuva, gavusi laisvę, pareikalas prie savo laivo tautos irėjų, ar reikalinga, kad mes paskėstume savitarpiniuos vaiduose partijų?...

Tie patįs išiviai man pasakojo, kad jie „Varpą“ ir „Ukininką“ gauna reguleriškai visus numerius. Kodėl jie negauna „Darb. Balso“ arba „Draugo“? Trumpas ir aiškus atsakymas — tuodu laikraščiu, reprezentuojančiu dvi — saky sim — partiją, vienas kito neremia, net neapsikenčia, ir jų vadovai išskleidžia savo pajiegas atskirai. „Varpą“ gi ir „Uk-ą“ remia lietuviai demokratai iš vieno, gabenimo kelius skina iš vieno. Ar gali pertai but dyvinu, kad demokratai tarpstā, o socialdemokratai ne labai.

Darbininkams, ir abelnai Lietuvos proletarijui, reikia įgyti susipratimą; reikia jiems praregėti, kad jie yra atskira luoma nuo visų dabartinės Lietuvos „žiedų“: bajorų, didžiųjų ir smulkiųjų buržuazų, liberalų, demokratų ir patrijotų. Darbininkai privalo turėti savo lietuvišką proletarijaus partiją. Jie turi čia sudėti visas savo pajiegas, kad įgyti laisvą, su socializmo tvarka, Lietuvos respubliką. Ir man rodosi, kad tokia partija yra — L.S.D.P. Bet kam dar partijoje partijos?

Girdėtis buvo ketinimai lie-

tuvių socialdemokratų įkurti Lietuvoje slaptą spaustuve. Ji yra labai reikalinga. Iš-pojos spauduko pasiplėstų kasmet Lietuvoje šimtai tukstančių atsišaukimų, pamfletų, ir kurstytu žmonėse ugnelę geismo išsiliuosuoti iš ekonomiškos ir politiškos vergijos, vaizdintų jiems priezastis jų skurdo ir vargų. Girdėtis buvo teipgi, kad lietuviai socialdemokratai nori uždėti sociališką teorėtišką laikraštį. Tas vėla labai reikalinga. Juk dauguma žmonių šiandien laiko socializmą už viską kas tik yra ant svieto biau riausio, o jau norėt, kad jie jį remtų ir žiurėtų į socializmą, kaip į savo išgelbėjimą iš vargų, būtų dideliu nesumanumu pačių jo skelbėjų: reikia pirma duoti žmogui tas dalykas nuodugnei pažinti, kurį nori į jį samonę įiepyti, o tada laukti gerų pasekmių agitacijos. Tegul mes šiandien turime nors vieną gerą laikraštuką, kurio kiekviename numeryj skaitytojas atras sau nors keletą išrišimų jam nesuprantamų ekonomikos klausimų, o matysime, kaip sociališka prapaganda išduos miniose našią brandą. Skaitytojai patįs taps agitatoriais... Tas viskas senei yra reikalingu, ir visi tie geri norai, troškiniai, tiktai drutai partijai galimi įvykinti. Reikia pinigų, reikia raštų, reikia simpatijos ir visapusinės paramos. Ar tas yra pas mus? Žinoma, kad tą galima atsiekti tik vienyjanties, o nesiskaldant. Priešingai, norai pasiliks tik norais.

Judėjimas Lietuvoje jau apsireiške, bet jeigu jo vadovai stengsis tame judėjime palaikyt tik savo autoritetą, tai — beda proletarijui!...

V-tis.

Nuo Redakcijos.

Už korespondencijas ir apgar sinimus „Vienybės“ redakcija neatsako.

Isz Petrapilės.

(Atviras laiškas į draugą.)

Brangus drauge: — Pasveikinu tavę su labom dienom ir linkiu tau daugybės laimių. — Pranešu tau, kad dabar gyvenimas Petrapilej paliko nelabai malonus, ypač jautrios širdies žmogui, nes reikia datirt visokių suktybių; kartais iš apmaudo net dantis sugrieži — rodos, negailėtum ir savęs paaukauti kovoje su taja baisia sprespauda ir jungu piktybės... Nuo tavęs laišką jau senei besu gavęs, dėlto dabar nežinau kaip tu gyveni; taigi, jeigu patalpįs tą mano laišką „Vienybė“, žinau kad jį atrasi, ir suprasi senų laikų jaunystės draugą.

28 lapkričio (s. s.) nedėdienyje Petrapileje ant gatvės „Nėvskos“ buvo studentų skerdynė. Mat studentai nutarė pirmoj valandoj po pietų padaryti demonstraciją prie valdžią, bet policija per savo šnipus gavo žinoti apie jų mierius ir prisirengė tą visą kaip nors suturėti. Vos tik tai prasidėjus judėjimui apie šv. Katrės bažnyčią, tuojaus atatrato gauja raitų „garadavųjų“ — peklos gvardija, ir vos tik mostelėjus jų viršininkui, prasidėjo skerdimas niekuom nekaltų žmonių. Sašvystavo kardai ir puolė raiti pragaro tarnai į didesnes minias žmonių, arkliais lipdami, ir kardais daužydami beginklius žmones. Daug sužeidė, o kitus ir mirtinai užmušė. Vincas P. per tą skerdynę teipgi gavo su kardu per nugarą...

Pasirodė valdžia dabar, kaip ji brangi apšvietą, kaip jai brangi žmonių laimė ir jų viltis tose atžalose inteligentijos... Anuo kartu rašydamas tau laišką minėjau, kad užmušėj ministerio Plevės išvogė iš kalinio, bet matomai buvo išmislas (? R.) tam tikrų šnipų. Dabar tiktai, 30 lapkričio, bus teisdarystė, už jį balsuos du

advokatai byloj prie uždarytų durų; kaip bus, tai praneš, kas geriau apie tai ištirs.

Maištai dabar bus, rodos, tankūs ir nekarta bus kruvini, — teip dabar manau iš šiolai-kinio vietinio gyvenimo. Gudai, kur tik nepasiklausyk, vis skundžias ant valdžios ir griežia dantim; matomai, tiktai reikia pradžios kovai ir gero suorganizavimo darbininkų partijos. Daugiau nieko ypatingo neturiu pabriežti. Jei gu išmokčia vokiškos kalbos gal atbrazdėčia ir aš pas tavę; mano išsivystė nebutų pragaiščia dėl tėvynės; juk žinai, kokios sanlygos mano gyvenime ir kokie mano troškimai.

Girdėjau kad pas jums New Yorke, o gal kitur, išėjęs naujas lietuviškas laikraštis „Spindulys“. Linkiu pasivedimo ir užspindimo ant minios nuskurdusių darbininkų. (Matyt, kad Tamista neesate matę jo „spindulių“! R)

Palik sveikas ir linksmas, nors žinau, jog ilgėsis tėvynės ir sesučių su broliais, džiovina tau krutinę. Bučiuoju tave šimtais kartų tavę mylantis.

Pranas Galvočius.

Lietuvių Soc. dem. Partija.

Visų šalių darbininkai, vienykitės!

Zapasniejie*)

Girdėtis, kad caro valdžia nori ir mūsų krašte pašaukti zapasnuosius. Maži vaikai be tėvų, pačios be vyrų, seni tėvai be vaikų. Caro valdžia nepadės šeimynoms zapasnujų, prisireiks jums badauti. Kam gi ima zapasnuosius? Juos ima, kad nugarus juos į Mandžuriją, nuveikti japonus ir parodyti svetui savo galybę. Negana, kad caro valdžia pradžudė daugybę žmonių, ji dar siunčia naujus pulkus, dar jai nepakanka anų aukų, nes ji gerai žino, kad pralošus karę su japonais greit pasibaigs ir jos viešpatavimas: žmonės nu-

varginti caro valdžios sukils ir nuvers ją. Zapasniejie! Šitą karę pradėjo caro valdžia norėdama užimti naujus kraštus iš kurių naudosis vieni tik ponai—piniguočiai, o ne jūs broliai—vargdieniai. Caro valdžiai negaila žmonių gyvasties, negaila jų kruvinai uždirtų pinigų, nerupi jai padaryt gera žmonėms, o ji tik rupinas laikyt žmones paklusnume, įtikti ponams—piniguočiams, nors už tą viską reiktų šimtus tūkstančių nekaltų žmonių paguldyt. Tiktai išnaikinus caro valdžią ir įvedus žmonių valdžią, tai yra demokratišką respubliką, viskas kiteip stot ir nebebus tokių baisių karių, nebreiks tarnauti kariumenėj, nebus jokių zapasnujų, o vietoj to, priešui užpuolus, visi eis ginti savo tėvynes. Norint gi, kad dabartinė karė greičiau pasibaigtų, reikia parodyt caro valdžiai, kad kariumenė jos nebeklauso aklai. Užtaigi, zapasniejie, jei jums rupi likimas jūsų krašto, jūsų brolių ir vaikų ir, jei jums patiems rupi užlaikyt jūsų gyvastį, tai jūs parodykit caro valdžiai, kad ir kareiviai pradėjo jos nebeklaustyt. Tada ji greičiau pasiduos japonams. Kada jūs nugarus į miestą, tai ant akių visų žmonių ir policijos šaukit: „šalin karė, šalin caro valdžia; tegyvuoja laisvė ir lygybė visų žmonių.“ Tegul visi pamato ką jaučiat jūs stodami į kariumenę. Bausmės už tą nebus, nes valdžia bijosi jūsų. Atsiras gal tokių žmonių, kurie kurstys mušti žydus, draskyt jų krautuves, kad galėtų jie viską atvirai vogti. *Nemuškite žydų*, nes ir juos lygiai, kaip ir mus, vargina caro valdžia, jie yra mūsų broliai; mūsų gi priešai—ponai ir caro valdžia. Jeigu gi pradėtų mušti žydus, tai jūs eikit jų ginti. Zapasniejie! kam galima, bėkit į užsienį, slapstykities čionai, platinkit neapykantą prieš caro valdžią ir didin-

kit skaitlių jos priešų. Vaziuodami į Mandžuriją darykit pasipriešinimus caro valdžiai; tegul pamato visi žmonės ir pati valdžia, kad ir tarp kareivių atsiranda jos priešų. Nuvažiavę į Mandžuriją nešaukit į japonus, stenkities pakelti maištą pačioj armijoje; pasiduokit, kur galima, į nelaisvę japonams, — nebus jums ten blogiau!

Šalin karė! Šalin caro valdžia! Tegyvuoja laisvė, lygybė, brolystė!

Panevėžio Lietuvių Socialistų demokratų Partijos

Organizacija.

Kruvina audra perszniokszte.

Dvasė sukilimo ir smarkūs simptomai prasidedančios revoliucijos Maskolijoje, padrebino iš pamatų vos besilaikantį despotizmo sostą. Caras ir jo ausiniai bei mažesni biurokratijos pastumdėliai, su didžiausiu pašėlimu griebės nuožmiausių būdų nusloginimui prispaustų vargdienių sukilimo. 2000 nekaltų darbininkų, Peterburge, krito lavonais pervarstyti kulku, sukapoti kardų; 5000 papluddyti kraujuo se ir pusgyviai marinami ligonbučiuose,—laimingi, kurie kančiose pasimirs; jeigugi pagys,—jų laukia kalėjimai, Siberija. Ir ne viename Peterburge caro valdžia atsakė darbininkų reikalavimams ugne ir kardu. Ji spiovė liepsnomis į beginklius skurdžius ir Kolpinoj, netoli nuo Carskoje Selo —kur jie ėjo pas carą su petijomis,—ir ten žuvo nesuskaitytas buris žmonių. Rygoje, ant rytojaus išmušė kareiviai 30 straikierių; Revelyje irgi tas pats; Maskvoje, Odesoje, Charkove, Helsingforse, Liepōjū ir kituose apie 10 Maskolijos didžmiesčių judėjimas tapo mašomas tokiu pat budu, kaip ir ant caro kiemo. Žodžiu Maskolija pavirto į plotą ne

karės, bet pasiutusių skerdy- nių, kokias istorijoje skaitome tik buvus senovės Romoje bei prancuzų revoliucijoje. Varšavoje straikai pavirto į masyvišką sukilimą lenkų tautos prieš jiems nuo seno neapkenčiamą „przeklęty moskal“. Ir mūsų Kaunas sujudo; ir ten darbininkai parodė savo simpatiją nužudytiems vargšams Maskolijoje, nors greitai vėl nutilo, budami bailiais ir nekiek nepriruoštais prie revoliucijinio veiklumo.

Kruvina audra prašniokštė. Garuojantis nekaltų kraujas iššaukė po visą srietą biau- rū pasipiktinimą iš darbų barbariškosios carokratijos. Kruptelėjo net caro draugai—monarkai, k. a.: Vokietijos, Anglijos ir pagaliaus Prancuzijos buržuaziškoji valdžia, kad jų milžamai karvutei—caro valdžiai—gresia pražutis. Jie net patyloms šnekasi siųsti savo kariumenę dėlei apsaugojimo caro ypatos. Žudikai proletarijaus visur tokje pat. Žmonių ašaros, vargai ir kraujas, prie jų geležinių širdžių nedasiekia. Jie tik baimijasi, kad Maskolijos proletarijaus judėjimas neišauktų tokio pat ir jų viešpatystėse. Jie dreba ne už šalies reikalus, bet už savo ausinius sostus, milijonais vergučių palaikomus.

Bet tuščia jų baimė. Šiandien Maskolijoje revoliucijos tik pradžia. Žmonės nors jau pagavo dvelksnį to vejalio, nešančią evangeliją jų laisvės, bet dar nėra pilnai gatavi sek- ti jo srove. Jie dar nežino, kaip tą laisvę įgyti, nežino kur ji yra, nė turi pakaktinai vadovų. Maskolijoje netenkinųjų luomos skirstosi į daugelį šakų. Liberalai nori nugriauti carizmą, arba nors ir jį palikus, gauti buržuazinę konstituciją, k. a. Vokietijoje. Socialdemokratams reikalauja respublikos. Abieji kariauja su biurokratija ir veda patįs karę dar už nešančią pirmenybę

*) Perspaudinta iš nuorašo. R.

Mask. politikoj. Ant nelaimės šįmet prėčių socialdemokratų partija skilo į du neprietelingu abazu. „Iskriečiams“ iškėlė karę „Vperiodičiai“. Socialistai revoliucionieriai irgi trukdo visiems pirmiesiems žingsnius. Ir sujudinta proletarijaus banga nežino į kurią vagą jai veržtis. Tuomtarpu despotiškas siaubunas naudojasi taja proga jų abejonės — jis teškia geležine letena, tik kraujai trykšta, tik žmonės krinta ant šalto bruko, kaip rudenyj lapas. Armija revoliucijinės dvasės veik teber nepalytėta. Kareiviai šauja į savo brolius, išėjusius iš pabriku, be jokio graužimo sauzinės. Jie gina „batiušką“. Jų ausų keiksmi gimdytojų nepasiekia. Peterburge paskutinėje skerdynėje sako, jog tik vienas regimentas atsisakė šauti. Bet ir tai nežinia, ar tiesa. Kiturgi žudė, kiek įgalėjo... Teip, revoliucija prasidėjo, bet dar toli, labai toli jos galas. Gal trauksis keletą metų, o gal ir desėtkus... Bet pradžia galo jau yra...

Caras su pagelba savo nesuskaitytos gaujos dėdžių, pusdėdžių, brolių, pusbrolių — visos šnipzdynės Romanovų dinastijos, vėl baigia gniaužti iš siveržimą. Peterburgan sutraukta iki 100,000 kariumenės, po vada kunigaikščio Vladimiro, ir apšaukta sostapilė ant karės tiesų. Beto, diktatorium miesto pastatė generolą Trepovą, buvusį Maskvos policmeisterį, tą baurios sąžinės ir nuožmaus pobudžio žmogų, jau dusyk nužymėtą per revoliucionierius ant nužudymo už jo žvėrystes Maskvoje. Įgavęs tas pusiau — žvėris pusiau — žmogus, neapribuotą valdžią, griebė už aštriausių pragumų: išstatė prieš caro žieminio palėciaus visų tiltų ir miesto bromų kanoles, sustabdė visus Peterburgo laikraščius, areštavojo keletą šimtų sukilimo vadovų — pastverė ir garsų rusų nove-

listą Maksim Gorkį, kurį pargabeno net iš Rygos atitraukę žandarai nuo patalo sergančios jo moteries — ir įmetė visus į Petropavlovsko tvirtynę; pasisekė pabėgti tiktai mylimam darbininkų vadui, popui Gopan, kurs per Suomiją persikėlė į Žuvėdų žemę. (Jį caras, kaip galva stačiatikių bažnyčios, ekskomunikavęs, t. y. iškeikęs; bet vistiek caro būdėliai turės griežti datį, nes Gopan ir svetur darbuosis dėlei socializmo, kurio pasekėju apsisakė). Toliaus Trepov uždejo geležinę cenzurą ant laikraščių, daleizdamas pranešti apie kruvinas dėjas tik teip, kaip jis lieps. Tuli laikraščiai, ant provincijų, visai atsisakė — nors pranešti, viešai pasiteisindami, jog nenorį skelbti melo... Ir tokiais pragumais Peterburge maištai tapo sutremti. Apskritai vienok tariama, jog tai ne ant ilgo.

Nežiurint farizėjiškas valdžias: Austrijos, Prancuzijos, Vokietijos, Anglijos ir Italijos, siunčiančias carui linkėjimus ir sveikinimus užgesinime(?) revoliucijos gaisro, beveik visa inteligencija, minėtu šalių, o teipgi darbininkų ir socialistų partijos, laiko didelius mitingus, surašo rezolucijas priejasmės revoliucionieriams, renka pinigus ir ketina juos šelpti materijališkai ir dvasiškai. Net ir buržuaziniai laikraščiai caro valdžią nupeikė, o nekaltoms aukoms išreiškė simpatiją. Suvienytų Valsčių didesniuose miestuose, k. a. New York, Philadelphia ir k., kur yra didelės daugybės išeivių, beveik kas vakaras visur laiko skatlingus susirinkimus, kur laiko kalbas visokiose kalbose, ir renkasi žmones visokių tautų, ir duoda aukas šelpimui revoliucionierių. Žodžiu, žmonėms prijaucia žmonės, o carui tik tokie galvažudžiai, kaip jis.

Ir visgi revoliucijos dabar buti negali. Gali buti tik iš

skerdimai žmonių. O to reikėtų nedaleist. Reikėtų palaukti ilgiau, kolei ekonomišką susipratimas pasieks nors trečdalį visos minios Maskolijoje, o ne apykanta prieš valdžią, — kurią nb. ji pati kursto — pasieks didesnę pusę spaudžiamų. Jei gu revoliucija užsibaigtų monarkiška konstitucija, tai, reikia pasakyt, ji būtų baisiai brangi ir darbininkų išsiliuosavimas iš po kapitolo vergijos dar būtų nustumtas už keletą šimto metų. Geriau būtų visai nedaleisti įsigalėti Maskolijoje buržuazams. Su jais socializmas vėl turėtų vesti ilgas ir nenaudingas kares.

Kaip su lietuviais būtų po tokia konstitucija, klausiate? Ogi teip, kaip Anglijoje su airiais, Amerikoje su negrais ir indais...

KARĖ

Maskolijos su Japonija.

Kaip iš japonų teip ir maskolių abazų pareinā žinios, jog nuo 26 iki 30 sausio įvyko karštos imtynės tarpe Oyamo ir Kuropatkino, kur japonai dešinįjį sparną maskolių išmušė iš vietovių Sandepas ir užėmė keletą svarbių apygardų. Prie to yra sakoma, jog kliuvo 500 maskolių oficerių ir kareivių į japonų nelaisvę. Gen. Miščenko, kazokų vadas, esąs pavojingai peršautas į koją.

Dalis darbu.

¶ FALL RIVER, MASS. 18 sausio užsibaigė vietinių medvilnės darbiečių streikas, kurs traukės per šešis mėnesius ir buvo įtraukęs suviršų 25,000 žmonių. Streikas tapo užbaigtas neva per įsimaišymą su santaikomis vietinio gubernatoriaus Douglass, bet teisingiau bus pasakyta, kad išsibaigus vargšams darbininkams

spėkų ilgiau straikuoti. Sugryžo prie darbo ant 12% numazintų mokesčių, prieš ką buvo ir sustraikavę. Taigi dar vienas didelis streikas praloštas.

¶ INDIANAPOLIS, IND. Sioms dienoms čia yra atliekamas visuotinas susivažiavimas anglekasių, kur yra ir prezidentas J. Mitchel. Jis žada ateinančiuos metuos apkelti po šias apielinkes ir ištyrinėti darbo sanlygas bei santikius darbavijų su darbininkais. Žodžiu, žada padaryt „šventą pakajų“. Toliaus jis ragina, kad anglekasiai uždėliotų miesteliuose nuosaves sąvartojamosias (kooperatyviškas) krautuves, kur būtų visoki valgomi ir namuos reikalingi daigtai. Anot jo, tokias krautuves Anglijos anglekasiai turi jau senėi, ir, girdi, labai jie daug sučėdina pinigų. Didelį truksmą padarė vienas delegatas iš Wyoming, kurs viešai į akis Mitchelio apšaukė jį pardaviku Colorados badaujančių streikierių tuomtarpu pats kleizdamas jų pinigus Europos hoteliuose po \$12,00 ant dienos. Žinoma, Mitchelis baisiai įtužo ir kiek galėdamas teisinis. Galų gale delegatai pripazino Mitchelį esant nekaltu (juk delegatams anglekasių pinigėliai irgi yra gana skanūs, o nustoję Mitchelio pakrikdytų uniją ir nustotų sau malonių pasivežimų) — Apyskaitos unijos parodo, jog izdan įplaukė per šį metą (1904) \$851,772, padarant abėlną sumą kapitolo \$1,957,971. Išėikvota per metą ant streikų \$1,345,019. Lieka izde \$603,952. Išėikvojimai viršija įplaukas ant \$502,266. Bet kas aršiausia pasirodė, tai kad unija šįmet neteko 25,000 savo sąnarių.

„Vienybės“ redakciją telephonas (PEOPLE'S telephone) 7145.

Išz lietuviszku dirvu Amerikoje

Boston, Mass. Sausio 17 d. vietinis Lietuvių Kliubas surengė prakalbas. Kalbėtojai buvo: J. Bakutis, kun. Žilinskas ir kun. Peza iš Brocktono. F. Mockevyčius buvo pirmsėdis susirinkimo. Prakalbos buvo parengtos tikslui atitraukimo lietuvių nuo žydų gišef-tinkų. Pirmas kalbėtojas, J. Bakutis, kromininkas iš Bostono, pradėjo savo kalbą nuo žodžių „Tėvyne mano brangiausia!“ ir toliau kalbėjo: „ar gi mes netoki kaip žydai, ar negalim pirkti vienas nuo kito“. Teipgi tankiai priminė, kad mus veda iš kelio koksai netikės mokslas, tik nesakė kas tas per mokslas; ka, p. Bakutis tuom norėjo pasakyti, negalima žinoti. (Tokie neaiškūs išsitarymai teipgi galima priskaityti prie netikusio mokslo, nes klausytojai negali išmanyti, kas kalbėtoji išrodo geru, o kas blogu. Abelnai vienok imant, kurstymai viengencių širdise neapykautos prieš žmones kitų tautų, nėra pagirtini. Išmintingiau yra raginti žmones prie apšvietos ir griebimos prie naudingų darbų, k. v. kad ir pirklystės, o pavydėti kitiems pasisiekimo neišpuola. Tegul žmonės lavinas mokslu, vertelgystėje, patogiam sugyvenime draugijoje, o susilygys su žydais. Pavydų nė kerštų nebūs. R.). Kun. Žilinskas kalbėjo aiškiai, suprantamai, ir įspudingai; nurodė, kad lietuviai paleidžia nemažą glėbį turtų, pavezdami svetimtaučiam savo visą „geš-ftą“, o patį tik sunkiai dirba. Kun. Peza teipgi nurodinėjo lietuvių apsileidimą, o žydų gudrumą išnaudojime pirmųjų. — Ką žydai nuo kalbėtojų gavo, tai oi, oi, oi!.. Mačiau kaip atėjo svetainėn keletas žydų paklausti tų prakalbų ir klausė iki galui; kas gal atminti, kokį įspūdį ant jų turėjo tos prakalbos.

Sausio 19 d. So. Bostono Lietuvių Teatrališka Draugystė perstatė vakare ant scenos dramą „Ponas ir muzikai“ ant Turn Hall, Bostone. Lošėjai buvo šie: Baltruviene — M. Pravalinskiutė; Liudyte — J. F. Mockevyčienė; Bajonis — J. Kalinauckas; Stauis — M. Mockapetris; Magerskis — J. Jarosevyčia; Arabuada — A. Pacevyčia; Onytė — M. Svelteliutė; Klebonas — J. Palšauskas; Dudutis — A. Macevyčia; Jonas — K. M. Liubenas; Leizeris — J. Turauckas; Berelis — P. Korzinas; Tomka — J. Latvinskas. — Visi lošėjai rupinosi gerai išveikti savo roles, vienok iš šono žiūrėnt geriausia atliko tik šie: J. Jarosevyčia ir M. Pravalinskiutė. Kiti lošėjai nenurodė prigimtais ir tas pagadino jų, kaip lošėjų, užduotį. Lošėjai kartais praleido ilgą laiką tyledami, ypač ketvirtam veikime, kada Bajonis pargrįžo iš kariumenės; toks tylėjimas atskiria žiūrėtojus nuo rodančių, ir suteikia ne visai malonų įspūdį. Kalbėdami teipgi negana garsiai iškalba, negirdėt aičiau durių. — Daugiau pasišventimo reikia, daugiau prisiziurėjimo ir išsidirbimo, vienučiai, o viskas bus gerai! — Bostono dainininkai tarpuose veikmių gražiai padainavo, o Lili Stačiulauckiutė pagriežė ant smuikos. *Bostonietis.*

Fort H. G. Wright, N. Y. (Iš 12-tos kompanijos, kraštinės raitelių stovyklės.) — Saldumu ir džiaugsmu prisipildo širdis lietuvių, kurs randa svetimuose raštuose paminėtą savo tėvynę. Štai nesenei išėjo angliškoje kalboje knygutė, p. a.: „New England Almanac ant Farmers Friend, 1905“, kur patilpo straipsnis apie Rusiją, kuriame pavadino tą šalį Babilionija, nes labai iš daugelio tautų susidedanti. Sako, jog nė viena pasaulio viešpatystė neturi savo sakrovinyje tiek

svetimų genčių, kaip Rusija. Čia ima skaityti tautas: Lapus(?) finus (suomius), vokiečius, lietuvius, lenkus, mažrusius ir tt. ir tt. — Matome, kad svetimtaučiai mūsų tautą stato ketvirta po Lapų (?), o antra po vokiečių ir pirmesne už lenkų. Latvių gi visai nepamini tarp to Babiliono. — Knygoje „Universal Dictionary of the English Language, vol. IV.“, vėl randame lietuvius priskaitomus prie seniausių pasaulio tautų, sykiu su senprusiais ir latviais. — Ar daug yra šiadien mūsų brolių vienučių, žinančių iš kokios senos giminės mes paeiname, kokie garbingi buvo mūsų prabcėiai ir kaip jie brangindami savo vardą ir laisvę vedė narsias kares? Šiadien mes kares vedame su parapijų komitetais ir salionuose prie nuzulinto alkunėmis baro. *V. Kelmelis.*

Dickson City, Pa. Nesenei atsibuvo krikštynos pas tautietį A. Drazdį, kur svečiai besilinsmindami ir bevaštinami per šeimininką, buvo užmanę sudėti pinigų ant degtinės. Vienas perėjo su kepure per susirinkusius ir surinko \$1,32. Kadangi tų pinigų dėl bačkutės buvo permažai, o dėl stuopos degtinės perdaug, tai tapo užmanyta surinktus pinigus pavesti kankintiniams ir moksliviams pusiau, kuriuos ir prisiunčiame į „V. L.“ redakciją (Vardai kitoj vietoj. R.). *Ant. Drazdis.*

Westville, Ill. Keletas metų atgal tankiai galima buvo matyti laikraščių apie darbus čianyškėčių lietuvių ant tautos labo, bet dabar juo tolyn, tuo kurtyn mums viengencių gyvenimas tapo. Rods agitatoriai tebėra tie patys, bet gal pailso ar atšalo nuo tėviščių reikalų. — Taigi nors šiūiom, žemiau paminėtu trupčiu, tebuni paminėta, kad ir Westvilles lietuviai dar neiš-

mirė. Nesenei, po vienai išmokesčių dienai, pagal užmanymą M. Kalvaičio, tapo sumesta ir dar aplinkui parinkta \$3,35, kuriuos prisiunčiam „V. L.“ redakcijon ir paskiriam: \$1,50 kankintiniams; \$1,50 moksleiviams ir 35 c. Vištaliui. *V.S.K.*

Dar apie liet. protestonus.

„Vienybė Lietuvninkų“ 51 num. p. Ex-Parapijonas, patėmyjęs mano pašinį praneša apie protestoniško pastoriaus Brusto sutverta parapiją Nautgatuck Conn., ir jo pamokslus. Aš visai nesidvyvyju, kad kun. B. tokius kvalius pamokslus žmonėms sako, mat tas vaikiņas iš Lietuvos nieko nemokytas, nieko daugiau nežinojo kaip tik „mukerius“, pribuvęs Amerikon ir ne ką apsišvietė, nes buvo negabus ant mokslo. Galiaus įsitrynė į Concordia College (liuterišką), kur jam nekuri laiką pasikankinus, profesoriai negaudami su juom rodos, buvo prašalinę iš kolegijos; bet užtariant kun. M. Keturakaičiui ir kitiems liuterių pastoriams, — kad lietuviai protestonai neturi, girdi, Amerikoje iš savo tautos kunigų, — kolegijos užveizda, kad ir nenoroms priėmė atgal, ir vėl lamino kiek buvo galima pralandyti; ko B. neįstengė išsimokinti, tai dovanojo. Ir tokiu budu prieš kolegijos įstatus šep teip neva užbaigė mokslą... Ką tad nuo tokio neapšviesto vaikino galima daugiau ir reikalaut.

Kadangi lietuviai protestonai nuo tautystės yra atšalę, o prasibudinimui jokių raštų neturi, — apart tų ką šaukia „verkim, verkim, ir melskim ir melskim ir dar melskim“, — o lietuviškus geresnius raštus, lotyniškom raidėm, protestonai laiko už blėdingus liuterių tikybai, — „katilkiškus“, iš kur tad jie galės prasilavinti. Žinoma, galima butų lavintiesi,

jeigu būtų ant to gana sumanumo; bet pas mus teip yra: „ką Dievas nori nubausti, tam protą atima“. Ir minėtas Brustas, prasimokinęs kiek vokiškai, tuojau pavirto į vokišką „džentelmoną“, nes savo pravardę iš Brusto arba Brustaičio perdirbo į Heinrich Brustat'... taigi su nukirstu galu; kadangi, girdi, mat visi kiti liuterių vokiečiai kunigai teip rašosi. Antai kun. Keturakat, nors yra jau biski daugiau su svietu ir lietuviais apsipažinęs, tačiau beveik dar žemiau stovi už minėtą Brustą. Ak jau žinoma, kad kunigai žiuri tik vien savo naudos, kad tik „bizni“ išlaryti. Rods Keturakat savo pamoksluose tokių kvailių sakinių teip tankiai nevartoja — turi geresnę iškalbą ir sumanumą, bet kas iš to, kad dėl liuterių nieko gero nedaro. Aš nepeikčia protestonų parapijas, jeigu tik jų kunigai nebutų tokiais juokingais išgamomis, rupintūsi nors kiek apie pralavinimą liuterių protestonų, platintų tautiškas idėjas, kad ir ne kitokias tai bent konservatyviškos pakraipos. Dabargi lietuviai protestonai, prisipainioję su tikėjimiškais reikalais prie vokiečių pavirsta į nepataisomus syetimtavčius.

Ką su tokiais juokdariais! Jie liepia anot p. Ex-parapijono liutuviam net svetimoje žemėje melstis už carą, kad Dievas duotų jam drūtą petį, drąsą širdį, ir šiame suirime pergalinčių (kareivių) pulkus, ir paklusnius padonus (valdinis) ir tt. Ar ne padukėliai jie už tokias maldas! Juk liuterių Missouri sinodas, prie kurio B. priguli, jokių maldų už carą neprisako atlikti; jos yra surengtos dėl garbinimo Rusijos despoto ir Vokiečių kaizerio, bet čia Amerikoje jos neturi jokios vertės. Jeigu liuterių kunigai atlieka maldas už valdžią, tai tik už prezidentą Roosevelt, Suvienytų Val-

stijų senata, kongresą, ir tt., Čia matoma ir stoka mokslo, kad toksai pastorius nežino kokias maldas bažnyčioje atlaikyt. Argi Rusijos caras kunigui B. teip labai patinka, kad ir svetimoje žemėje už jį poterius maldos. Nors to nė jo perdėtiniai, nė parapijonai ne reikalauja. Argi caras dėl liuterių teip malonus, kad kn. B. nori savo parapijonus priversti už jį melstis. Gaila Lietuvos, kad liuterių doros mokytojai yra tai kvaili, tai niekšai apgavikai, arba veidmainiai. Jau mat negana liuterių katalikų kunigai tarnauja carui ir urėdininkam. Bet jau ko netekęs liuterių pastorius irgi nori jiems prigelbėti, baladodamas su savo maldomis pas „maloningiausią ciecorių“. Ar tas yra gerai? *Laumės Vaikas.*

Susivienijimo L. A. reikalai.

Susivienijimo kuopoms.

Perstačiusiom manę į provos komitetą S. L. A. kuopom ir abelnai visiems sąnariam, pranešu, jog prova S. L. A. su S. R. K. tapo atidėta iki XX S. L. A. seimo. Apie atidėjimą šios provos pranešė advokatas Crevelingas būnant mums su p. Birštonu gruodžio mėnesyje p. m. Priežastis atidėjimo yra sekančios: 1) nesutaikymas provos komiteto ir ir pasirašymas dviejų komiteto sąnarių ant sutartų ugdų; 2) įsikišimas ir pritarymas tam tų sąn. centrališko komiteto. Seimas galės viską iširti ir pakreipti reikalą į vieną ar antrą pusę, t. y. galės užginti arba paliepti atjieškoti S. L. A. turtą. Su guodone

J. Kazakevičia.

Liudnas apsireiškimas.

Broliai su broliais po sudus tāsosi, ir da iš jų vėla viena pusė susipešė... Kas jus sutaukys, kas tiesą padarys? Jau

Lietuvą tėvynę mes apleidome, kaipo bailūs kareiviai nuo mušiatvietės pabėgome... Atkakę svetimon šalin, po laisvesne valdžia, griebėmės rīstis vienybėn, kad savo tarpe nesimušti, bet sujungtom spēkom gintis nuo priešų. Bet pradėjome kariauti tarp savęs... Musų protėviai kariavo už laisvę tėvynės, su neprieteliais kariavo; o už ką mes savo tarpe kariaujame? Ne vienas pamislys, kad priežastim vaidų yra ne vienokios pažiūros apie dangaus „karalystę“; bet mano mislia yra: — puikybė, paniekinimas ir išnaudojimas brolio, troškimas valdžios, despotizmas... Nėr ką kalbėti apie Susivienijimo pradžią ir jo trukimą pusiau, tik noriu porą žodžių paminėti iš dabartinio laiko.

Kad jau kitokio budo nebuvo surasta dėl susitaikymo kaip tik iš teisdarystės tiesų, jau ir gana sunkus nusikaltimas prieš savo tautą, ir katra pusė priežastim to buvo, amžiną plėtmą ras ateityj istorijos.

Šiandien jau mes savo tarpe susivaidinom, išrinkti vyrai vedime provos susipyko ir vie ni kitus atrado neištikimais tautos darbuose.

Daugumas kuopų paniekino du iš komiteto, ir reikalauja varymo provos iki galo, bet kokią mes naudą turėsime iš provos galo? Jau šiandien galim pasakyti, kad daugiau praikišime ne ką pelnysim. Tiesa, už skriaudą savo mes provojuamės, ir teisybė viršų turi imti, bet kągi daryti, kad prigulinti mums nauda pateks į teisdarių delmonus.

Naudingiausia būtų susitaikinti, kad ir ant mažo ko, bile jie mūsų Susivienijimo tiesom nesinaudotų; nesutepkime savo rankų biauriu darbu, nekriauskim savo tautos (vargiai kunigai ką paskirs labui tautos iš nusuktų nuo mus pinigų! R.); dėl labo tautos laibuna mus darbai.

Man rodos bereikalo, ir diei neteisingai mes atradome pp. Valentinavyčių ir Pasecką pardavėjais savęs; kad jie norėjo susitaikint, kaip mums rodosi, ant permažų išlygų, tai jie gana numanė ir suprato, kad vis didesnę naudą gali tuom atsiekti, ne ką per provą. Tiedu vyrai jau ne šiandien rupinasi apie tautos ir žmonijos gerovę, ir kas juos bei jų darbus pažįsta, tam nė į mislį negal ateiti apie kokius judo grašius, prieš kuriuos jie buk nusilenkė.

Patarčia visiem sąnariam Susivienijimo su šaltu krauju apmislyti šį provos reikalą ir prašalinti iš savo galvos tuos atmonijimo žodžius: Kad man ir kaštuos, bet aš jį pamokinsiu.

M. Bridickas.

Waterbury, Conn. 11 k. S. L. A. vienbalsiai pristojo, kad dėl dabartinio nereikalingo vieni ant kitų užsipuolimo, S. L. A. provos reikalas būtų atidėtas iki ateinančio seimo, kur kuopų pasiuntiniai suvažiavę galės šaltai apsvarsčius vienai ar kiteip nutarti. Taigi sutinkam su central. komitetu, kad provos klausimą pats seimas išmintingai išrištų.

Varde 11 kuopos
Sekr. A. J. Povilaika.

Reikale tveriamos Liet. Socialistų Partijos Amer.

Kada praėjusiuose metuose mes atsišaukėm per laikraščius*) į Amerikos liutuvius darbininkus, kviedzami juos prisidėti prie naujai tveriamos darbininkiškos partijos, tai mes tuom laik praleidėm iš atydos keletą nemenkai svarbių smulkmenų. Visų pirmu, paskirdami laiką atsišaukimo

*) Musų atsišaukimą patalpino šie laikraščiai: „Vienybė Lietuvninkų“ N 49, „Lietuva“ N 51 „Darbininkų Viltis“ N 51-52 ir „Spindulys“ N 13-14. Visiems minėtiems laikraščiams už tą ištariame ačių. Meldžiame atkartoti ir šį pranešimą.

iki Naujų Metų, mes neprisi-
minėm to, jog per tą trum-
pą laiką (2-3 mėnesius) nega-
lima yra pajudinti lietuviškos
visuomenės iš ekonomiško įmi-
gio vien, tik vienu, trumpu pa-
žadinimu, neturint pasišventu-
sų darbininkų, savo organo,
savo literatūros; mus broliai,
lietuviai-darbininkai, labai
yra sudemoralizuoti per įvai-
vius pseudo-vadovus, kurie
jau pirmiau keliose vietose ir
per kelis syk, juos suviliojo ir
susiėmę po keletą dolerių,
dingdavo su visais pinigais ir
socializmo idėjomis. Negali
užsitikėti lietuviai jiems ma-
žai žinomoms ypatoms: jie
pratę yra sekti paskui įsigyve-
nusius savo vardą. Ir tame
negalima jų peikti. Praleidom
iš minties mes ir tą, kad nepa-
davėm į akis visuomenės par-
tijos programo, ir tuom patim
neparodėm, kokie yra jos sie-
kimai, ko ji nori, kas tas viskas
yra. — Pigiai norėjom atlikti
svarbų darbą.

Ir visgi vienok iki šio laiko
atsišaukė gražus burelis susi-
pratusių lietuvių darbininkų.
Čia trumpai perskaitysim su-
sitvėrusias ir prisidėjusias prie
L.S.P.A. kuopeles ir jų sąnarių
skaitlių: 1. New Britain,
Ct. kuopa iš 10 sąnarių; 2.
Pittsburg, Pa. 12 sąn.; 3. Phi-
ladelphia, Pa. 16; 4. Bluefield,
Va. 5; 5. Trenton, N. J. 3; 6.
Scranton, Pa. 19; 7. Wilkes-
Barre, Pa. 10; 8. MtCarmel,
Pa. 10; Cleveland, Ohio. 6;
10. Chicago, Ill. 15. — Vi-
so labo, priskaitant prie
šių 10-ties kuopų ir pavienius
atsišaukusius, prisidėjo prie
L.S.P.A. 120 sąnarių. Aukų
partijos reikalams įplaukė: nuo
J. Danilavyčiaus \$1,00; nuo
Allegheniečių \$2,25 — viso
\$3,25.

Kaip matome, spēkos L. S.
P. A. yra dar menkos, kad
galima būtų mislyti apie už-
dejimą organo, ir pradėjimo
veikti ant plačios papėdės. Ta-
čiaus visgi galėsime duoti par-

tijai gyvastį ir daryti nors tą,
kas bus galima. Bet pirmiau-
sia dar turime vėl sykį pakla-
binti į vientaučius ir paraginti
karščiau pradėti rūpintis savo
partijos reikalais. Juk nereik-
kia atsidėti ant praturtėjusių,
nė kunigėlių, kad jie padėtų
sutverti mums partiją. Socija-
listų partijai — tai piniguo-
čiams galas, ir jie būtų dide-
liais neišmanėliais jās remda-
mi. Mes, ir vien tik mes, —
vargšai darbininkai, sutversi-
me darbininkiškos partijos
kuną. Tarnai kapitolo, viso-
ki valytojai vargšo kišenės,
agentėliai buržuazijos, — yra
mus priešai, nors priešai labai
akli: jeigu jie perprastų soci-
jalizmo filiozofiją, tai jie tap-
tų pirmutiniais jo skelbėjais.
Socializmas nieko nuo pavie-
nių neatims, bet tik atiduos
kas jiems priguli. Šiandien jie
to nesupranta, ir nėr ką su jais
veikti.

Taigi mes kreipiamės dar
sykį prie brolių, lietuvių-dar-
bininkų, su šiais įnešimais:
1. Dar sykį užkviėčiam su-
krusti brolius darbininkus ir
pasidaruoti dėlei L. S. P. A.
labo, — tverti kuopeles, kal-
binti draugus, paagitavoti tar-
pe unijų, kliubų, draugysčių,
— ir pritariančių, prisijusti
vardus.

2. Sąnariais partijos gali
buti netik įmokantis duoklė,
bet ir tie kurie negali. Tame
gėdos jokios nėra. Tiktai ka-
pitalizmo sistema nekenčia sa-
vo partijose bepinigių. Musų
sąnariai yra musų broliai, ir
dėlei neišsigalėjimo mokėti į
partiją nė vienas negali but
nė nepriimamas, nė išmetamas.
Pavargimo nereikia gėdėtis.
Reikalaujasi tiktai balsuoti už
socializmą.

3. Visos naujai susitvėrę
kuopos ir pavieniai turi atsi-
šaukti iki 1-mos d. Kovo,
1905 m. ant šio adreso: J. O.
Širvydas, 401 E. Main str.,
Plymouth, Pa.

Programas L.S.P.A., kaip

jau minėjome pernykščiame
atsišaukime, bus veik toks pat,
kokį turi Socialist Party; šaip
jau musų tautiškuose klausiu-
muose, bus solidariskas su Liet.
Socijaldemokratų Partijos
mieriais. Stengsimės progra-
mą apdirbti iki ateinančiam
vidurvasariui (apie berzelio-
liepos mėn.). Ir tada turėsi-
sime atlikti musų partijos su-
vaziavimą (seimą), kur ir bus
reprezentuotas apdirbtas pro-
gramas. Jeigu jis taps dele-
gatais priimtas, arba jeigu bus
priimtas su padarytomis per-
mainoms, tada jį atspaudinsi-
me ir paskleisime tarp lietu-
viškos visuomenės. Programo
sutaisymas ir priėmimas ko-
kios-nors partijos vardan, pri-
guli ne nuo keleto ypatų, bet
nuo daugumos partijos sąna-
rių. Taigi ir mes taip pasi-
elgsime. Ant seimo bus su-
davadyti ir kiti visi partijos
reikalai, k. t.: išrinkimas to-
lesniam bėgiui central. komi-
teto, (organizatoriaus, sekre-
toriaus susinešimų, finansų
sekretoriaus, izdininko, globe-
jų izdo, knygininko ir kt.);
partijos taktika, agitacijos rei-
kalai, santikiai su kitoms soci-
jalistų partijoms, ir tt. ir tt.
Reikalų bus daug ir reikalų
netuščių, ne iš vėjo gaudomų,
smagių, ir kiekvienam darbi-
ninkui malonių...

Atidedami galutiną sutvar-
kymą L.S.P.A. reikalų iki sei-
mo, norime kad jį pati užsi-
megztų nuo 1-mos d. Kovo, ir
todėl gi meldžiame musų drau-
gų tą gerai įsidėmėti ir kaištai
pasidaruoti, kad iki paskirto
laiko dusyk daugiau pritrauk-
tų prie partijos draugų, negu
ką mes turime šiandien. Rasi
galėsime tuomsyk ir pamislyti
apie organą. Jeigu-gi laikraš-
tis uždėti iš-yk nepavyks (mes
turime gilią viltį, kad pavyks),
tai išsyk išleidinėsimė mėnesi-
nius biuletėnus, kur tilps svar-
besni partijos reikalai, įneši-
mai bei aukos. Ypatingai

kreipiame vientaučių darbinin-

kų atyda, kad prie kiekvienos
progos užmautų parinkti par-
tijos reikalams (k. t. spaudos
reikalams, agitacijai ir tt.) au-
kų. Biuletėnuose arba mums
prielankiuose laikraščiuose
tilps atskaitos, ir kiekvienas
nors centą aukavęs, matys, kad
jo centai yra sunaudojami vien
tik jo paties reikalams — iš-
leidimams socijališkų raštų.

Broliai darbininkai! Pakar-
to jau mums kapitolo retežiai.
Šalin su jais! Tegyvuoja meilė,
lygybė, laisvė ir brolystė.

Lygl laikinis Komitetas.

Atsiszaukimas ant D-ro Baceviciaus pa- siskundimu.

„Vienybės Liet.“ n. 1, 1905
m. D-ras Bacevičia pasiskus-
damas visumenei ant savosun-
kaus darbo rašyme „Abelnos
Istorijos“ padarė man keletą
uzmetinėjimų, ant kurių štai
ką atsakau. Dr. Bacevyčius sa-
ko: „Olševskis „Lietuvos“ 48
Nr. ir „Spindulys“ arba V.
Karalius, katras su manim ab-
soliutiškai neturi jokio reika-
lo, impertinencijskai uzmeti-
nėja man, kad aš vilkinas to-
lesnį rašymą, už katrą atsiėmęs
net pusę užmokesties“. „Lietu-
vos“ No. 48 buvo tai paprasta
redakcijos recenzija apie nau-
jai išėjusią knygą, o ne Olšev-
skio impertinencijski uzmeti-
nėjimai, kaip tą Dras Bacevi-
čia pavadino. Kaslink Karā-
liaus ar „Spindulio“ uzmeti-
nėjimų, aš neteisinsiu, nes apie
tai nieko nežinau.

Toliau vėl Dr. B. rašo: „Ka-
ralius Olševskiui pardavė
„Karde“ėjusios istorijos pa-
veikslėlius, atlietasias puses ir
net visos knygos perguldymą,
apie ką tik dabar persitikri-
nau. Tas „gišeftas“ juodviejų
tarpe atsibuvo konspiratyvis-
kai—be mano žinios“.

Nuo Karaliaus aš gavau tik-
tai 96 pusl. atspausto knygos
(kurių dėl daugybės klaidų ne-
galėjau sunaudoti), klėses ir

keletą „Kardų“, kuriuose tilpo vertimas tos knygos. Jokių rankraščių, nė atlietų pusių, kurias manė Dras B., negavau. Dr. B. sako: „Tas „giš-ftas“ juodvieju tarp atsibuvo konspiratyvskai „mano žinios“. Konspiraciją Dr. B. jeigu gal priskaityti, tai tik vienam Karaliui, bet ne man, kadangi aš paimdamas nuo Karaliaus tos knygos medegą tikėjau kad jos autoriumi yra pats Karalius ir priėmiau kaip jo savastį. Kad jos autoriumi buvo Dr. B. aš dasizinojau tik į pasė metų po jos paėmimui kaip žemiau matysime, apie ką ir pats Dr. B. gerai žino.

Čia Dr. B. sako: „Netrukus Olševskis užklausė manęs ar guldysiu „Kardų“ėjusią istoriją, atsakiau, kad nė—paškinau apie savo naująjį darbą, kurį ir paveldžiau jo spaudai be jokių reikalavimų, nes nežinojau kad jis nuo Karaliaus pirko ano rankvedžio guldymą“.

Tas netisybe. Aš paėmiau nuo Karaliaus viš minėtos knygos medegą kaipo paties Karaliaus savastį, nieko nežinodamas kad jos autoriumi yra Dras Bacevičia, vasaros laike 1899 m. Nenupirkau, bet paėmiau ant Karaliaus pastatytą išlygų, pagal kurias aš jam, kaipo savininkui tos knygos, turėjau atiduoti 1/4 dalį gatavų knygų (kada bus gatavos), tai yra 500 egz., nes jo buvo pradėta spausti 2000 egz. Prisiųsta man ta visa medegą gulėjo skryniose neatilaryta iki lapkričio mėnesiu 1899 m. Lapkričio mėnesiu atidariau skrynią ir norėjau pradėti tos knygos darbą, bet Lalis perskaitęs atspausčius puslapius rado tiek klaidų, kad nebavo galima visai naudoti, nė korektos padaryti. Lalis pasakė, kad reikia visą nuo pradžios iš naujo perrašyti. Kada aš paliečiau Laliui ją perrašyti, jis man apreiškė, kad tos istorijos autoriumi yra Dr. Bac., o ne Kara-

lius, kaip aš tikėjau, ir užmane susirašyti su Dr. Bac. jos reikale, ką aš ir padariau. Perrašau Dr. Bac. kaip tas visas dalykas stovi, tai yra: kad aš paėmiau ant užbaigimo nuo Karaliaus tokią ir tokią knygą, kad jos atspausčius puslapiui reikalauja perrašymo, kad tolesniau jos trukiui yra medegą tikrai keliuose „Karduose“ kas tęsės vos ant keliolikos puslapių ir daugiau jokių rankraščių (kurių nupirkimą Dr. B. man užmeta) nėra ir tt. ir klausiau ką Dras Bac. nori su jaja padaryti, ar nori kad mes ją perrašytumėm ar pats apsiims ją perrašyti. Dras B. atsakė man taip: „Labai džiaugiuosi kad Tamista paėmė spaudon šią knygą ir kad manai ją nuo pradžios per naują atspausčius, nes Karalius ją labai sudarkė. Aš turiu jai visą medegą gatavą, tik meldžiu man prisiųsti tuos atspausčius puslapius ir „Kardus“, kuriuose jos tolesnis trukis telpa, o juos sutaisęs sugražinsiu ir galėsite dirbti“.

Tą viską, ką Dr. B. reikalavo, pasiunčiau. Nekuriuos puslapius Dr. B. pertaisė, nekuriuos per naują perrašė, prisiuntė man, ir taip pradėjome tos knygos darbą su pilna Dro Bacevičiaus žinia. Kodėl dabar Dr. Bac. užmetinėja man konspiraciją, slėpimą, nežinojimą ir tt? Juk pats pripažįsta, kad Olševskis klausė ar guldysiu „Kardų“ėjusią istoriją (aš klausiau ne guldys, bet tik ar perrašys ją per naują, nes pirmesnis jos guldymas spaudon netinka), o jei klausė, tai jau aš tada parašiau Doktorui viską ką nuo Karaliaus paėmiau ir ant kokių išlygų.

Dras Bac. sako: „Rašinėjant tą reikalą ne tik nuo Olševskio nė vieno cento, bet ir nė vienos knygos negavau“.

Iš šalies klausiant iš tiesų išrodys to Olševskio didelė begėdystė kad autoriui neduoti nieko ir nė vienos knygos. Tai

Olševskis skriaudikas, ar ne?

Bet ar Olševskis turėjo duoti, o nedavė? Ar buvo reikalauta nuo Olševskio, o jis nedavė? Žinoma, nors ir nereikalauta, bet Olševskis turėtų tiek suprasti, kad autoriui pridera duoti ir nereikalavus. Bet ar jau buvo laikas duoti? Ar tik ne per anksti šis išmetinėjimas yra daromas. Pats autorius gerai žino, kad šios knygos rašymą vilko per 5 metus, (lapkričio mėnesį 1899 m. ją pradėjome) ir iki šiol nepabaigė, ir nebaigtą buvau priverstas išleisti. Rankraščių nuo autoriaus reikėjo laukti po mėnesį, po kelis ir net po pusmetį. Zeceris ant to pastatytas neturėjo ką veikti. Jeigu būtų žinia, kad autorius su rankrašciais vilks per pusmečius, tai zecerį būtų buvę galima paleisti, bet autorius paprastai prizadėdavo pradėti jos pertrauktą darbą už poros sanvaičių ir dirbti ištiesai iki užbaigimui; užkelių sanvaičių gavai pluokštelį rankraščių ant kelių puslapių ir vėl laukpusė metų, kol ant kitų kelių puslapių rankraščių prisiųs. Zeceris laukiant rankraščių turėjo bovytis ir už zobovas reikėjo mokėti sanvaitines algas. Tos knygos spauda, iš priezasties vilkinimo rankraščių, kaštavo man daugiau neg kitų trijų tokių knygų.

Tokiame dalykų stovyje aš negalėjau siulyti autoriui užmokesties už jo nepabaigtą darbą ir kurio, kaip pats pripažįsta niekada nereikalavo.

Pereitą vasarą (1904) rašiau autoriui net du sykiu klausdamas, kada atsiųs daugiau rankraščių, nė ant vieno laiško atsakymo negavau. Trečiu sykiu rašiau rugsėjo mėn. ir pasakiau kad jeigu negausiu rankraščių nė atsakymo iki 10 spalių, ilgiau nelauksiu, atspausčiau jos tiek, kiek yra parašyta. Laukiau iki 10 spalių ir iki gruodžiui—atsakymo negavau. Ką tada turėjau daryti? Turėjau atspausčius tiek, kiek jos buvo

parašyta. Po atspaudimui pasiunčiau jos kopijas redakcijoms, ir dvi pas Drą Sliupą pas kurį autorius gyveno, kad matytų, kad atspaudžiau knygą nebaigtą, bet tada jau autoriaus buta kitame mieste, apie ką dasizinojau tikrai tada kada autorius pamatęs laikraštyje tos knygos recenziją man parašė pabarimą, kam atspaudžiau neuzbaigtą knygą.

Tai yra priezastis kodėl autorius nuo manęs negavo nė vieno cento ir nė vienos knygos (knygą jam tuojaus pasiunčiau kaip tik gavau jo laišką iš Newark). Minėtas laiškas rado mane sergantį, teip, kad aš tegalėjau vos už mėnesio jį atsakyti. Atsakydamas minėtą laišką paminėjau Drui Bacevičiui, kad Karalius, už pavidimą tai knygai medegos (kurios aš galėjau vos tulas klišes sunaudoti) reikalauja nuo manęs 200 egz. tos knygos ir paklausiau ar reikalaus jos kiek ir Dras Bacevičia? Tas buvo rašyta dar prieš pasirodymą „Vienybėje“ šio jo pasiskundimo. Taigi nesuprantu kam Dras Bac. skundžiasi ant Olševskio nuskriaudimo, kurio aš dar nepapildžiau, ir visada esiu gatavas už jo darbą atsimokėti toms pačioms knygomis kiek jų reikalaus. Aš dar nesijaučiu kad ką nors ir kada nors bučiau nuskriaudęs, nesiras nė vienas, kas man galėtų parodyti nors kokią skriaudą padarytą iš mano pusės.

Jeigu autorius būtų kada nors nuo manęs pareikalavęs kokios užmokesties, o aš bučiau jos nedavęs arba jeigu toji knyga jau būtų išleista nors porą mėnesių atgal ir aš nebūčiau sumislinęs paklausti apie atsimokėjimą, tada būtų pamatas pasiskusti, bet ant kokio pamato šį pasiskundimą autorius rėmė, nesuprantu.

Dras B. sako: „Norėčiau žinoti, ar Olševskis velytų pasi- darbuoti nors pusmetį vardan lietuvių be pelno?“

Ne visi ir Olševskio darbai yra su pelnu. Jeigu Dr. B. panorėtų visus Olševskio darbus perkratyti, tai daugiau rastų be pelno negu pelną jam gabančių.

Prie išleidimo „Geografijų“, „Ethnologijų“, „Biologijų“, „Žodynų“ ir jom panašų mokslinių knygų Olševskui niekas su pagalba neprisidėjo, jos jam kaštavo kelioliką tukstančių dol., o iš jų Olševskis neišrinko dar nė trečdalis išdėtų kaštų. Ar tos knygos vien Olševskui naudingos? ar jos prie lietuvių naudotos? ar jos prie lietuvių prisideda? „Lietuva“ ir negabena pelno. Jeigu įstengia savo kaštus apmokėti, tai reikia džiaugtis, (tik tas žino, kas yra bandęs laikraščius išleidi). Ar „Lietuva“ vien Olševskui reikalinga? Ar ji niekuom neprisideda prie lietuvių? Dro

Bacevičiaus „Abelna Istorija“ vilkinama per 5 metus kaštavo Olševskui su virš \$800,00. Apart šių kaštų dar reikia atmokėti Karaliui už klišes ir autoriui už raštą kiek jis reikalau. Ar ji Olševskui sugrąžins jo išdėtus kaštus? Tie kaštai gal sugrįš už šimto metų, ko Olševskis jau nesulauks. Ant pelno yra išleistos: „Sapnininkas“ ir „Orakulas“ ir prekystė maldaknygių. Bet ir iš šitų gautas pelnas nėra sunaudojamas Olševskio privatiškiems reikalams, tas pelnas prigelbsti išleidinėjam viršminėtų mokslinių knygų. Tegul tik visi kiti lietuvių patrijotai išleidi tiek lietuviškų mokslinių knygų savo kaštais, kiek Olševskis jų išleido, o lietuviška tauta bus apsti literaturoje.

A. Olševskis.

Rezultatai rinkimų „Aušros“ Dr. Centr. Komiteto.

(OFICIJALISKAS PRANEŠIMAS).

Balsavimai ant viršinių j „Aušros“ dr-stės Centrališką Komitetą sekantiems trejiems metams, taigi, nuo sausio 1905m. iki sausio 1908m. davė sekančius rezultatus:

Kuopos:	N1	N2	N3	N4
Ant Pirmsėdžio:				
Dr. A. Graičiūnas	9	3	0	6
V. Jankauckas	4	0	9	0
P. Mikolainis	2	0	1	0
Ant Kasieriaus:				
Dr. J. Šliupas	9	0	10	0
M. Laukienė	7	3	0	6
Susineš. sekretorius:				
Šernas	16	3	10	6
Protokolų ir finansų sekr.:				
A. Lalis			10	10
Finansų sekretorius:				
A. Lalis	16	3		6
Protokolų sekretorius:				
K. Gugis	16	3		6
Knygininkas:				
M. Augštakalniūtė	16	3	10	6

Tokiu būdu į Centrališką Komitetą įeina:

Pirmsėdis Dr. A. Graičiūnas 3202 S. Halsted str. Chicago, Ill.
 Kasierius Dr. J. Šliupas 328 Federal str. Philadelphia, Pa.
 Susineš. sekr. Šernas 5236 Indiana Ave. Chicago, Ill.
 Finansų sekr. A. Lalis 95 Canalport Ave. Chicago, Ill.
 Protokolų sekr. K. Gugis 95 Canalport Ave. Chicago, Ill.
 Knygininkas M. Augštakalniūtė 646 N. Paulina Chicago, Ill.

„Lietuvos“ red. iš privatiškų šaltinių pasemtos ir N3 to laikraščio pagarsintos žinios apie skaitlių balsų yra klaidingos; ten paduotas perdėtas skaitlius balsų nuo kuopos N1 Chicago.

Pirmsėdis kuopos N1 J. Girijotas
 Sekretorius „ „ D. Skrebis.

Nauji rasztai.

E. Volter... *Litovskaja Chrestomatija* (Lietuviška Chrestomatija). Antroji laida. S. Peterburg. 1904. Pust. II. 251-490.

Antra laida prof. Ed. Volterio sutaisytos chrestomatijos susideda iš šių skirsnių: f. Dapildymas (pirmosios laidos) — ištraukos iš raštų: Mažvydo Vaitkuno, Postillės 1573 m., Villento, Širvydo, Donaleičio, ir kitokių vidutinės senovės lietuviškų raštų; g^a. Pavyzdžiai lietuviškų tarmių — tarmės: prūsų lietuvių, suvalkiečių; prie dijalektologijos Kau no gūb.; prie aprašymo Vilniaus tarmių; g^b. Pavyzdžiai šiandieninės tautiškos rašlivos; h. Įvairūs etnographiški tekstai ir dapildymai; priedas.

Negaledami, dėl stokos laiko ir kompetencijos kritikoje gilių mokslinių raštų, išduoti savo plačią nuomonę apie vertę pačios sistematikos prie apdirbimo to veikalo, vien primename skaitytojoms jog jis yra didžios svarbos ir kiekvienam lietuviui, kuriam miela yra žinoti apie savo praeitę, ypač kurie užsiima tyrinėjimais filologijos (kalbžinystės) ir etnographiška istorija, linkiame tą veikalą sau įgyti. Perkant šią antrą laidą, reikia tureti ir pirmąją, kurios dabar išėjusi yra tik tąsa. Toliaus, kaip prof. Volteris, prakalboje, jis išleisęs trečią laidą, kur tilps paaiškinami patėmijimai lingvistiško ir istoriško literatūrinio pobūdžio, o teipgi žodynas. — Linkiame prof. Volteriui laimingos kloties užbaigti tą brandų triusą.

Gandras... *Naujas vėjas paputė*. Pust. 8. Prekė 5 kop.

Autorius trumpai papiešia apie dabartinį Maskolijoje revoliucijinį judėjimą, kur ima dalyvumą — kaip antpuolikai ant biurokratijos — du stambesni politiški gavailai: liberalai ir socialistai. Čia yra per-

zvalga darbų dviejų paskutinio laiko Maskolijos ministrų: užmuštojo Plevės, ir jo pėdinio Sciatopolk Mirskio. — Reikia atžymėti autoriaus tendenciją, sulyg kuria jis dažniau mato Maskolijos judėjime iniciatyvą revoliucionistų, o rečiau socialdemokratų, nors tas ne suvisu yra teip. Ir jeigu prisiimsim, kad autorius šio straipsnelio yra iš šetos „Draugo“ organizacijos, kuri santykiuose su lietuviams socialdemokratais yra pozicijoje rusų revoliucionistų su rusais socialdemokratais, tai ta linkmė bus suprantama — Šeip jau straipsnelis gana savęs vertas; patariam jį perskaityti. — Abi viršui mizėti knygti yra perspauda iš 3-čio n. „Draugo“, kaip ten ir yra pažymėta, nors tas numeris minėto laikraščio dar nėra išėjęs, bet mes jo nematėm.

Perijodiški naujai išėję liet. raštai.

Darbininkų Balsas No. 7 (20).

Turinys: Laikas subrusti. Tarptautinė. F. Lassal. Ar žydai mūsų priešai — Šaltkalvis. Kas dedas, po caro viešpatystę. Karės baisumai (laškai iš Mandziurijos). Žinios iš Lietuvos.

Gaunama „V. L.“ redakcijoj su prisiuntimu 15 c.

Varpas. N. 11.

Turinys: Dviguba našta. — Musų vyriausias tikslas. Tilvikas. — Prie musų taktikos. Berzelis ir k. — Maskolija prieš Europos teisimą. — Iš svetimų laikraščių. — Korespondencijos ir tt.

Balius! ir Dainos.

24 kuopos S. L. A. atsibus 22 d. Vasario, 1905 m. salėje Mrs Doons, Glen-Lyon, Pa. Prasidės nuo piet. Muzika bus kuopuikiause. Užkviečiam visus lietuvius ir lietuviutes pasilinksinti.

Tikietas 25c. vaikam 10c.

Komitetas.

Lietuviu tauta

senoveje ir sziadien.

Parašė J. Sliupas, M. D.

ANTRAS TOMAS.

Keletas žodžių skaitytojui.

Antras tomas mūsų darbo apglėbia Lietuvių tautos veikalus nuo 13-tojo iki pabaigai 16-tojo šimtmečių ir parodo, kaip Lietuva, dilginama iš-lauk ir iš vidaus, augo ir stembo, ir galiaus, pastojusi galinga Europoje viešpatyste, emė smukti žemyn, iki neteko savo polytiško savistovumo. Pergyvenimai tautos tame laikmetyje yra įdomūs, pamokinant. Aprašymui reikėtų netik smagios plunksnos, bet ir gilesnės pažinties dalykų, negu rašytojas pasigirti gali. Nevien autoriui stoka autentiškų dokumentų, bet ir šiaip prieinamesnės nesyk medegos. Prieš tam rašytojas negalėjo visą laiką, reikalingą tyrinėjimams, pašvęsti tam veikalui, nes gyvenimo reikalai ir vargai taip pat užganėdinimo reikalauja. Tačiau nors darbas buvo sunkus, jis pasaldino rašytojui daugelį metų, ir todėl jis drąsinasi savo triusą atskleisti prieš akis lietuviškosios visuomenės, pasitikėdamas, jog nors menkėtą naudą, lietuviystė rasi, ištraukti galės iš veikalo, iki neatsiras ir mūsų tarpe istorikai iš pašaukimo, kurie ir gabesni ir laimingesni budami, arčiaus šaltinių tautos gyvens ir platesnes žinias įgyje apie tautos darbus, suteiks paskaitomesnę pažvalgą į Lietuvių tautos veikalus. Tuomi tarpu—kaip moku, taip šoku.

Prusų imtynės už buvį, 13-me šimtmetyje¹⁾.

13-tas šimtmetis Prusų gyvenime buvo gadyne vienos be pertrukio kovos už nepriklausumą, tikėjimą ir dievus. Nelaimingoji gentė turėjo susiimti iš visų savo pajėgų, idant galėtų laimingai atmušti nesuskaitomas minias krikščionių, iš kurių vieni užsi puolė vien geisdami kraujo ir grėbių, kiti dėl išplėšimo jai iš-po kojų žemės ir valnybės. Ir nors Prusai galiaus neteko vilties apsiginti nuo priešų, vienok jie neišsida dėjo karžygškumo: jie visados geidė velyk pražuti kovoje, negu papulti į nelaisvę.

„Kozna tauta, kaip kad koznas kudikis—rašo Kotzebue—atneša ant svieto tiktai palinkimus, iš visė-ko labiaus ant gero negu ant pikto. Laimė ar nelaimė, valnybė ar priespauda, kuomi likimas apsiaučia lopsį žmonių ar tautų, nulemia anų upą, šitų—tautišką pobudį. Jeigu Šveicarams butų nelimė nusikratyti nuo Austrijos jungo, tad azuot gėriamo prastumo, tiktai pasalumas ir vylingystė pripildytų pasėkančius lapus jų istorijos. Jeigu butų Prusams limė išnaikinti kryžiuotus skėrius, kurių debesiai metas į metą žliugėjo ant jų tėviškų dirvų, tad garbė jų drąsumo, svetmylystos ir tiesmoxos dvasės dabar dar tebžibėtų jų istorijoje; naje, toji išmirusi gentė rasi mūsų dienose savo galybe ir paveizdatebuteiktų Europai papročius ir įstatymus. Šveicarams gamta buvo davusi kalnus, Prusams—gires ir pales ant apsigynimo; tačiau anie kovojo prieš vieną viešpatystę, o šitie—prieš kovamylis visis Europos. Austrijai galėjo nutekėti kraujas, bet ne taip atsitiko su hydra kryžininkų. Tiktai Prusų skaitlius mažynėjo kozname mušyje, o ne skaitlius avanturninkų. Ir gilus šulniai galų gale iš

1) Pagal Narbutą, Kotzebue, Kraševskį, Lietuvos Vaiką ir k.

sisemia, bet upės amžinai varo naujas vilnis”.

Pamaldus Pamarių ercekas Mestvinas ganėdinosi pripildydamas maldomis ir dovanomis Olyvos klioštorių, kurį jo tėvas buvo pastatydinęs 1170 m. Jo didis sunus, rimtasai Šventapelkis dar tik augo į karžygį, ir pasidalinimo dėiei nusilpė Lenkai neįstengė sustabdyti antpuldinėjimus Prusų, nes Leškas (1205—1212) vedė kares prieš Rusus, ir jeigu jis savo akis atkreipė ant Pamarių, tai tiktai dėlto, idant valnus jų kunigaikščius priversti mokėti duonų. Bet Šventapelkis, didžiavysis ano šimtmečio, su maža kariumene drąsiai įsismerkė į neprietelių rubežius, ir ant Leško užpuolė iš nejučių, kada tasai Gniezne su Silėzijos ercekū Heinrichu Barzdočiumi sątaravosi, kaip geriausia prapuldyti Pamarių kunigaikštį, ketino, suėmęs jį, parsivežti ant greitų arklių namon, bet pamatęs, jog bėgštas gali nenusisekti, nudurė jį.

Leško brolis Konradas buvo užėmęs valdyti žemę Kujavų ir Mozuriją, lyginai kaip Kelmų ir Dobriniaus žemes. Ir toje tai gadyneje prasideda naujas platinimas krikščionių tikėjimo tarpe Prusų. Iš pradžių rods tas platinimas vyko su pagelba pamokinimų, meilių pertikrinimų ir gerų paveizdų, paskui gi meilė artimo ir tikėjimas į krikščionių dievą platinami buvo su pagelba ugnies ir kardo, zudymo ir naikinimo.

1207 m. Godfrydas, perdėtinis Cistersų klioštoriaus Luke(Liublino rėd), drauge su zokoninku Pilypu, nuvyko ant mesti neprašytą laimę laimingesniems Prusams. Iš pradžių platinimas krikščionybės jiemdviem gerokai sekėsi, bet toliaus apaštalai turėjo kuom-nors nusikalsti, nes Pilypas tapė užmuštas, o Godfrydas tik pabėgdamas išsigelbėjo nuo myrio.

1208 m. abatas Bernardinų iš Olyvos klioštoriaus Pamarje, vardu Kristijonas, žmogus gudrus, garbus ir turtų godus, taip gi nuvyko į Prusų žemę (į aplinkę Labavo, parubežyje Pamežanijos) dėl platinimo krikščionystės. Kristijonas įvasiškus tinklus statė ant žiponų, manydamas, kad bitys seks paskui bitinus, ir du iš jų—Phalet Sōdrekis ir Mangatis—tapė prikalbinti krikštytiesi: mat Kristijonas mokėjo Prusų kalbą. Tad popiezius Inocentas III 1213 m. įteikė Kristijoną po ypatinga globa Gnierno arcivyskupo Heinrichio o teipos-gi po globa Lenkų kunigaikščių. 1214m. atverstu du Prusų didžturėiu: Varpoda ir Švabunas, drauge su Kristijonu nuvykę į Romą prašėpopiežiaus užtvirtinti dovanotas jų žemes(Lansama ir Labava)ant naudos krikščioniškos bažnyčios Prusijoje ir pastatyti vyriausiu ant visų Prusų krikščionių apaštala jų—Kristijoną. Tad popiezius paskyrė Prusams Kristijoną už vyskupą, 1215 m. ir liepė užkariauti žemes netikių ar su aštriais kardais ar su slidžiai glotniais liežuviais.

Sugrįžęs iš Romos, Kristijonas rado visą padėjimą persimainius: stabmeldžiai prikalbinti savo kunigų, užpuldinėjo ant naujai apsikrikštyjusių, o neišsžadanchius krikščionystės baudė atėmimu viso jų turto, o kitus ir myriu. Tad Kristijonas prašė popiežiaus apgarsinti kryževystę ant Prusų. Roma buvo užimta kare su Turkais už šventąją žemę. Kad 1217 m. popiezius Honorius III pavelyjo apšaukti kryževystę ant Prusų, zadėdamas atleidimą griekų visiems, kurie paims kryžių, ir lygindamas juos su keleiviais į šv. žemę, Kristijonas savo gudriu meilingumu buvo jau apmalšinęs Prusus, ir todėl azuot kryževystės, jis prašė nuo Romos daugiau apaštaly, ant

ko popiežius mielai sutiko.

Galbut krikščionystei ir gerai butų vykę, jei ne Lenkų neišmintingas pasielgimas, ypač Mozurų Konrado, mažapročio, pasileidusio kunigaikščio, valdžios godaus, kurs neva valdytoju budamas Kelmų žemės skaitė savę už viešpatį visų Prusų. Ypatingai vaivada Kristijonas Gozdavic buvo įkyrėjęs Prusams; bet kaip kunigaikštis liepė tamjam akis išlupti, o po tam nuzurdoti, tad Prusai 1217 m. dideliais pulkais veržėsi į Lenkiją. Prusai gi, žinodami Konrado silpnębę, tolydzio užpuldinėjo ant jo žemių, o apart to liepė mokėti sau duoklę. Galiausiai susidrutinę Prusai užmanė ne tikta nuvalyti nuo krikščionystės Kelmų žemę, bet ir visą Mozuriją paversti į stabmeldžių šalį. Per vieną tik metų jie sugriovė su viršum 300 bažnyčių ir koplyčių, o kunigus išmušė ar išvaikė. Bažnytiniai turtai, galvijai ir visoki javai teko jiems į grobį; degino bažnyčias, kaimus ir miestus, o kas nekrito nuo jų rimbų ir kardų, ėjo į nevalę. Visa Mozurija teip buvo apiplėšta ir išnaikinta, jog Konradas, negalėdamas surinkti atpirkties dėl Prusų, sukviėtė tvirtingiausias Mozurus su pačiomis pas savę ant puotos, laike kurios atėmęs nuo savo svečių visckias brangmenas, drapanas ir arklius, siuntė Prusams dėl atsipirkimo.

Keblus, žinoma, buvo padėjimas Prusų vyskupo Kristijono. Pelnas iš jo turto, gulinčio Kelmų žemėje, suvis susimazino; stabmeldžiai veikiaus tikėjo savo dvasregiam, negateiviams apaštalam: anie, mat, geidė tikta laimės viengeničiams, o šitie turėjo omenyje savo naudą, o ne tikėjimą, kuri garsino. Kristijonas vėl rįžosi leisti pas popiežių, kad apgarsintų kryževystę ant Prusų. Platinti krikščionystę tarp Prusų su pagelba kardo, labai patiko popiežiui, ir jis 1218 m. išdavė bullę, liepiančią garsinti kryževystę ant Prusų, arcivyskupams Moguncijos, Treviro, Kolonijos, Magdeburgo, Salcburgo, Gniezno, Bremos, Lundo ir kitiems; toji kryževystė esanti lygi kryževių karžygai į Šventąją žemę, ir norėjusieji kariauti už šventą žemę gali dabar tą kryževystę permaintyti ant karžygos ant Prusų. . . .¹⁾

Pirmoji kryževystė 1219 m. neatnešė jokios naudos krikščionims²⁾. 1222 m. tapė padaryta bendra karžyga iš Lenkijos ir iš kitų šalių Europos. Pirmutiniai pulkai kryževių tapė vienok sumušti ir gelbėjosi pabėgimu. Nors ir ta karžyga, be-

1) Štai kokius nebutus daigtus popiežius savo bullėje garsino: „Ten yra gentė, neturinti jokio tikėjimo, atsidavusi aršiaus negu žveriškumui, kur tėvas visas dukteris, kurias moteris pagimdo, išmarina iki vienai, kur be jokios gėdos mergos ir moters atsidavusios yra galvijiškam goslumui, kur suiminius degina kaipo aukas stabams, o kardus ir vilyčias jų kraujuose dazo. Iš tarpo tos gentės dievas jau atvedė vieną valsčių ant pažinties savo žodžio; bet tasai puola po nelemta priespauda ir nepabaigtomis pastaugomis nugramzdyti į senovišką tamsybę pagonystos“. . . . „Prusų vyskupas ir gelbėtojai jo darbo pasirįžę yra, kaip: ik bus surinkę reikalingus įrankius, išpirkti myriui paskirtas mergaites, jas užauginti ir laimėti dėl krikščionių tikėjimo, potam atidaryti mokyklėles dėl Prusų vaikų, o jose iš tų pačių žmonių prirengti pamokslininkus ir mokintojus dievo žodžio; nėra tie savus sąbrolius be abejonės sugėbės daug pasekmingiaūs pamokinti evangeliją negu svetimi ateiviai. Dėl to vyskupas ir jo pagelbininkai šaukia į pagelbą visus, kurie nors iki šiam laik dar nėra paėmę ženklą kryžiaus, arba ne negali drauge traukti į minėtąją žemę, idant prigelbėtų jiems atlikti apžadus atvertimo“.

Mat reikėjo apjuodinti Lietuvių tautą, idant laimėti prilankumą Europos gyventojų dėl kryževystės. . . . Bjauriausi melai yra mažmoziu katalikų akyse, jeigu tik pasidauginti gali popiežiaus avelių gardas!

gyje visų metų degindama ir žudydama šalį, nedaug naudos teatnešė kryževiams, tačiau padėjo pamatą dėl tolesnių karžygu. Sena Pylis Kelmės (Chelmo) tapė iš naujo atstatyta ir apkasta pylimais; Kelmų žemėje buvo įtaisyta daug kitų pylių ir padaryti geri keliai dėl susinėjimo. Kristijonas pats vadovavo, užkariautus vertė į kryževystę, rinko pinigus dėl apštalų ir perkrikštų. Kurie pateko tuojuo į baudžiavas ir didesni vargą negu pagonais budami. Į jo išdą plaukė dovanos nuo Konrado, Mozurijos kunigaikščio, nuo Leško Baltojo ir nuo daugelio kitų turtingų Lenkų.

Vienkart su veiklumu kryževių rengė tykia atkerštą krikščionims visi Lietuviai. Vos kryževiai 1223 m. apleido Prusų žemę ir perėjo per Vyslą, tuojuo įsiveržė į žemes prieš didelę minia Lietuvių, Jatvių, Kuršių ir Žemaičių. Visa karėvių minia pasidalino į 2 dali: viena įsiveržusi į Kelmų ir Labavos žemę sugriovė visus krikščionių pylis, kita užpuolusi ant Mozurijos išnaikino visą ugnia ir kardų ir paėmė daugybę žmonių į nelaisvę. Sudegintas tapė pats Plockas, Mozurijos sostapylė. Išpildę, ką buvo ketinę, Lietuviai sugrižo į savo šalį.

Netrukus pasiantrino Prusų užpuoliai ant Kelmų žemės, išnaikinta tapė Prusijos vyskupystė ir Mozurija galutinai sutrempta. Visos pylis Mozurijos buvo apimtos ir sudegintos, apart Plocko, kur stipriai apsikarė Konradas.

„Nežinoma, žiauri šalis, kurios visas turtas — loša, moterių puošalai; geraširdžių žmonių apgyventa, kurie su pasikakinimu valgė, ką sunkus triusas, pavojinga medžionė jiems suteikė; kurie nelaimingiems mielai pagelbon bėga, svėtimą svetmylingai priima; kurie tikėjimo susiedų neužkabina, o tik savus vienus garbindami, koros, algos, čion, ten, nuo jų bijosi, tikisi; tie žmonės, per iščius šimtmečius atskirų svajotojų kankinami, kraujalakių gaujų antpuolami, idant po prievar-ta priimtų naują tikėjimą, idant su nauju tikėjimu seną valnybę išnaikinti, drauge su jos dukra, papročių prastybe; tie žmonės kovoja drąsiai, vyriškai, trivalnai per iščius šimtmečius, traukiasi tankiai, tolydzio atsipeikėja, tačiau ilgoje karėje prieš nežmones netenka savo žmoniškumo, nebeišsitikia, tampa kraulakus, pasalus, kaip anie; galiausiai nuilsę krinta ant žemės, pasikelia vos klupšti tik prieš naujus altorius, sunkioj verguvėje veltui tiesia suraišiotas rankas prie šventosios mergės, apdirbinėja tėvų žemę dusaudami dėl pergalėtojų, lieja, dėl jų savo kraują mušiuose, ir iš visko, ką kuomet jie turėjo, trumpame laike beliekti vos jų vardas“ (Kotzebue). Nieks neklausia, kas iš tokių žmonių butų pasidarę, jeigu jų tarpe apšvieta but platinama buvusi, draugiškos dorybės su dailomis tykos. . . . Ar tokia sėkla, pasėta ant tokios žemės, nebutų zadėjusi stačiai geresnės pjuties? — Žmonijos genijus įsikaupęs tik dusauja!

2) 8 d. gegužio 1220 m. popiežius židėjo apsikrikštyjantiems štai ką: „Vobis in omnibus, quibus possumus, libentissime assistemus, omne vobis solatium, et auxilium impensuri, et quoniam in libertatem vocati estis adepti gratiam filiorum, vos conversos et ceteros ad Dominum convertendos in omni conservabimus libertate aluesque dignis favoribus prosequemur“. Matysime, kaip vėliau popiežiai išpildė savo žadėjimą. . . .

(Toliaus bus.)

Susirinkimas ir Prkalbos

Plymouth, Pa. Lietuvių Laisvės Dr-stė rengia prakalbas ant 12-tos dienos Vasario (February) nedėlio, 7 val. vakare, salėje Paukšio, 224 Main str. Kalbotojų apart vietinių bus ir iš kitų miestų. Bus aiškinta kaslink pirkimo kapinių ir nurodyta jų naudingumas. Užkviečiame visus brolius lietuvius iš visos apylinkės, kuriems rūpi nors tiek laisvė.
Užkviečia KOMITETAS.

Prakalbos ir Deklemacijos

Brooklyn, N. Y. Lietuvaičių Susiv. Dr-stė rengia prakalbas ant 5-tos vasario, nedėlio, 4 vakare, salėje 73 Grand str. Kalbotojų bus daug iš vietinių ir pribus 5 Plymouth, Pa. Dr. Želviene. Bus teipgi deklamacijos, žaidimai ant vioskių instrumentų ir dainos. Įžanga 10c. Užkviečiame visus pasiklausyti gražių pamokinių ir muzikės su dainelėmis.
Komitetas.

Balius! Balius!

Minersville, Pa. 16 kuopa Lietuvių Karėmninkų po vardu „Improved Order Knights of the Royal Arch of Pennsylvania“ laikys 1-mą balių 22 vasario, ant namos Pittsvelles irgonbučio. Muzikė bus net iš Berlyno ir rės naujausias šokos. Prsidės 8 vakare ir trauks šiki velumos. Bus ant mamerių salės. Įžanga 25c. Užprasom visus vietinius ir iš aplinkės.
Komitetas.

Susirinkimai.

Pittston, Pa. T.M.D. 5 vasario 2-ą po pietų N. Main str. 193 svetainėje Andriūšo. Bus rinkimas naujo komiteto ir išdalinti dr-stės kalendoriai. Teiksitis visi pributi.
Komitetas.

New York-Brooklyn, N. Y. T. M. D. kuopos 5 vasario 2 po pietų salėje 73 Grand str. Meiliai užkviečiame atsilankyti visus sąnarius ir atsivesti naujus dėl prirašimų; bus išdalinti kalendoriai.
Komitetas.

Brooklyn, N. Y. 5 vasario 7 vakare „Aušros“ dr-ės kuopos susir. salėje 73 Grand str. Komitetas.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau Alzės Adomaitienės (po tėvais Dereškiūtės) Suvalkų gub., Senapilės pavieto, bus 14 m. Amerikoje. Vidutinio ugio, rauplėta dantys prysakiniai dideli, kaip juokiasi išsioja, nosis smaila ir ant kaktos turi plėtmą, palikus čionais vieną, vaiką 4-rių metų, o antrą 4-ių mėnesių, 5 metai atgal ištrukus iš po geležinių grotų išdėrė į Pittsburgo kalnus su Fortunatu Kazlaucku, kuris yra palikęs Lietuvoje pačią (po tėvais Barbora Giedraičiūtė) Kauno gub. iš zemačių. Kas apie tokią porelę duos man žiną bus prieteliškai užganėdinti, nes man reikalinga žinoti, ar jie gyvi ar gal Dievutė dušę atidavė. Kazys Adomaitis, Gardensville P. O. Baltimore, Mda

Kur buva Mikas Viliunas (Bendoraitis) Suvalkų gub., Vilkaviškio pav., Gižų gminos, kaimo Barsukynės. Girdėjau yra ant farmų. Jeigu kas žinotų iš tautiečių, ar jis pats, teiksitis duot žiną ant zemiau padėto adreso, nes turiu svarbių reikalų.

Vičas Ramanauckas, P. O. Box 111 Minersville, Pa.

Amerika viršija Europą

Europiečių abelnai imant mažinasi ir neranda tokio didelio reikalavimo kaip kad amerikų kurių randasi su dideliu reikalavimu ir pelnu. Statistika parodo kad Europiški pabrikanti turi tikrai vieną mierį ir vieną skyrių: padarymo pinigų, negarsinant visai iš kokio materijalo tavoras yra išdirbtas. Amerikonai stengesi patirti reikalavimus ir stengesi užganėdinti jų išdirbtais tavorais padindami kontrolę ant visos apylinkės. Jie dabar kontroliuoja visą sveltą. Teip yra ir su Triners Amerikonšku Elikisr Kartuoju Vynu, geriausia žnoma gyduole nuo vydarų sutaisymo; visokose nelaimese atneša geras pasekmes. Atnaujina cystą ir tvirtą kraują, išgydo kiekvienus vidurius, sustiprina raumenis ir nervus, suteikia sveikatą visam kūnei.

Gaunamas visose aptiekose ir pas patį fabrikantą, Joseph Triner, 799 S. Ashland ave, Chicago, Ill.

Daktaras provos,

JULIAN CZUPKA,

Adwokatas ir Notary Public.

Ofisas: 3 N. Main st. Wilkes-Barre, Pa., kas diena.

34 Lackavana Ave. Scranton, Pa, Panedėleis ir Ketvergais nuo 6 iki 8 vakarais.

Uzsiimu provomis Wilkes-Barre ir Scrantuose ir teipgi pas skvairas paliudijimus (doviernastis) iš rupina Rosijoje ir Lietuvoje.

„Darbininku Viltis“

Smaglausias

Lietuviziskas Laikrasztis.

Nesilaiko jokių partijų — dėlto jo žinios teisingiausios. Išaina kas subata ir kaštuoja tik \$1.50 už visus metus. „VILTIS“ savo skaitytojams duoda dideles dovanas: laikrodzius, laikrodėlius, auksinius ziedus ir t. t. Kaip gauti tas dovanas, paaiškina „VILTYJE“. Parašyk Postal Card'ę atsiuzdamas savo adresa, o gausi už dyką porą numerių „VILTIES“ su paaiškinimais.

Adresas:

„Darbininku Viltis“,
SHENANDOAH, PA.

A. Maslauckas ir Sunus,

LIETUVISZKI GRABORIAI.

Karietos ant veseilių, laidotuvių ir krikštynų. Vežimai perkrausty- mui ir t. t.

415 W. Main Street.
PLYMOUTH, PA.

Naujas Teleponas 7031.

Ne reklama!

Tiktai pranešimas broliams darbininkams, kad išėjo nauja, tinkanti socializmo agitacijai knygutė: „Dėl ko lieja žmogus prakaitą?“ (Socialisto knygynėlis Nr. 1), su paveikslėliais. Kaštuoja vienai 10c., 3 už 25c., 7 už 50c., 15 už \$1.00. Teipgi gaunama įvairiose kalbose socialistiškų ir revoliucijinių raštų ir laikraščių. Dėl atsakymo įdėkit už 2c. markutę. Atsišaukit pas:

J. O. Szirvydas,
401 E. Main str.
Plymouth, Pa.

Naujausios knygos:

Apie konstituciją - 15c
Seniems kanauninkams ir pralotams, klebonams ir jauniems kamendoriams - 10c
Už ką mes lenkams turim but dėkingi - 15c
Tėvynainių giesmės - 15c
Jozapa Miglovaras rasztai - 10c
Spartakas, apysaka iš vergų sukėlimo gadynės - 20c
Gyvenimo laszai - 15c
Jaunikaičiams dienos - 20c
Spauda leista - 2c
Džiova ir kova su ja - 30c.
Tautiškas atgijimas lietuvių ir kitų tautų - 20c.
Dykaviečių apmedziavimas patarmės ukininkams - 30c.
Trumpa visatina Istorija dalis I senovės Istorija - 25c.
Sodžiaus vaizdelei apysakutė iš sodzių gyvenimo - 5c.
Paprasti rakandai ir išdarbiai iš šukų - 25c.
Kaip reik pinti rėčkas, baldai ir kiti pinamieji daiktai - 30c.
Ką ir kaip kai-kurie amatai dirba dalis I - 20c.
Pranešavimai Midaldos karalienės iš Sabbos - 15c.
Pragaro gilmės juokingas aprašymas apie kankynes pragare - 15c.
Darbininkų Balsas No. 1 2 3, ir 4 1904 po 15c.
Girtuoklų Adynos - 10c.
Kunigo naudą velniai gauda - 5c.
Davatkų gadzinkos. - 15c
Zodynas Juškos antra dalis nuo E. iki J. Plačai išaiškinta - 2,00
Ašis (apysaka iš darbininkų gyvenimo). - 5c
Prie žydų klausimo - 5c
Kovoje už laisvę, (drama 3 veikmėse). - 10c
Viennos revoliucija 1848 m. - 10c
Komunistų manifestas. - 20c
Darbininkų Balsas. - 15c
Naujes Lietuviškas Kalbomokslis
Dovanelė vaikams ir sodiečiams - 25c.
Pasiskaityk skriaudžemas lietuvi! - 10c
Vaina Maskolių su Japonais - 5c.
Naujes vėjas paputė - 3c
Lietuvos lenku kantičkos - 15c
Darbininku Balsas No 7 1904 - 15c

Adresuokit:

J. J. PAUKSZTIS & CO.
224 E. Main St.
PLYMOUTH, PA.

J. Stravinekas,

549 Main str. Edwardsville, Pa.
Laikau puikioje vietoje Saluną, užlaikau puikiausius gėrymus, alų, arielką, vyną ir skaniausius cigarus.
Nepamirškite atsilankyt pas savo tautietį.